

ЗМІСТ

Переднє слово	15
---------------------	----

ВІРШОВАНІ ЖАНРИ

Українська календарно-обрядова поезія

Колядки	17
---------------	----

Нова радість стала, яка не бувала (17). Во Вифлєсмі нині новина (17) [CD]. Бог ся раждає (18). Бог предвічний народився (18). Добрий вечір тобі, пане господарю! (19) [CD]. Тиха ніч, ясна ніч! (20). Ой дивна, дивна вкраїнська родина (20). Сумний Святий вечір (21) [CD]. Коляд, коляд, колядниці (21). Ой у нашого господаренця (21).

Відлуння	22
Замітки на полях	23

Щедрівки	25
----------------	----

Щедрик, щедрик, щедрівочка (25). Прийшли щедрувати (25). У цьому дворку, як у вінку (25). Щедрий вечір! Добрий вечір! (26) [CD]. Щедрий вечір, пане господарю (26) [CD].

Відлуння.....	26
---------------	----

Засівальні пісні	27
------------------------	----

Сію, вію, посіваю (27) [CD]. Сійся, родися, жито, пшениця (27). Сійся, родися, жито, пшениця, всяка пашиця (27).

Відлуння	28
Замітки на полях	28
Дослідження (бібліографічний ареал)	29
Джерела	29

Веснянки. Гайвки	30
------------------------	----

Благослови, мати, весну закликати (30). Ой минула вже зима (30). Ой весна, весна, ти красна (31). Добридень тобі, сонечко ясне (31). Ох хвалилася да березонька (31). Ой веселя весна (32). Травко, муравко (32) [CD]. Ягіль-ягілочка

(32). *Ой зійди, зійди, зірничко весіння* (33). *На тім куті, на вулиці* (33). *А ми в кривого танцю йдем* (33) [CD].

Відлуння	34
Замітки на полях	35
Дослідження (бібліографічний ареал)	36

Купальські пісні 37

Купайло, Купайло! (37). *Купала, Купала...* (37) [CD]. *А ми рутоньку посієм* (37). *Коло води-моря ходили дівочки* (38). *Ой на Івана та й на Купайла* (39) [CD]. *Іване, Івашечку* (39). *Заплету віночок* (39) [CD].

Відлуння	40
Замітки на полях	40
Дослідження (бібліографічний ареал)	41

Жниварські пісні 42

Вийшли ранком косарі (42). *Там у полі криниченька* (42). *За горою, за крутою* (42). *Котився віночок по полю* (43). *В моєї родини жито та пшениця* (43). *Наш хазяїн молодий* (43). *А в неділю дуже рано* (44).

Відлуння	44
Замітки на полях	45
Дослідження (бібліографічний ареал)	46
Джерела	46

Український побутово-обрядовий фольклор

Колискові пісні 47

Ой ти, наша матінко (47) [CD]. *Котьо, котьо, коточок* (47) [CD]. *Ой ходить сон коло вікон* (47). *Люлі, люлі, мій синочку* (48). *Люлі, люлі, люлі – питала в зозулі* (48) [CD]. *Коте, коте, котино* (48) [CD]. *Ой в зеленім борі* (48) [CD]. *Для дитини всі перинки* (48) [CD]. *Люлі, люлі, люлі – налетіли гулі* (49) [CD]. *Ой засни, засни, мій Іваночку* (49). *Ой спи, дитя, без повиття* (49). *Спало дитя, спати буде* (49). *Ой баю мій, баю, котка заспіваю* (50). *Леле, леле, лелесенько* (50). *Ой ходила журавочка* (50). *О ну, люлі, люлі, прилетіли гулі* (50).

Відлуння	51
Замітки на полях	52
Дослідження (бібліографічний ареал)	53
Джерела	53

Народнопоетичний стрій українського весілля 53

А з суботоньки в неділю (53). *Ой у горах сніги впали* (54). *Ой стану я на билиноньці* (54). *Ой летять галочки* (55). *Ой оддавала та й мати дочку* (55).

Весільне дійство	56
<i>Виготовлення короваю (56). Дівич-вечір (58). Весілля (59).</i>	

Відлуння	62
Замітки на полях	64
Дослідження (бібліографічний ареал)	66
Джерела	66

Похоронні плачі (голосіння)	66
--	-----------

За матір'ю (66). За батьком (67). За малою дитиною (67). За дочкою (68). За сином (68).

Відлуння [CD]	68
Замітки на полях	70
Дослідження (бібліографічний ареал)	72
Джерела	72

Українська пісенна епіка

Думи	72
-------------------	-----------

Дума про козака Голоту (72). Невільники на каторзі (75). Невольницький плач (76). Двох братів невольників пісня (78). Втеча трьох братів з Азова, з турецької неволі (79). Дума про Марусю Богуславку (86) [CD]. Дума про корабель (87). Буря на Чорному морі (89). Розмова Дніпра з Дунаєм (91). Дума про трьох самарських братів (93) [CD]. Козак і орел (94). Плач зозулі (94). Смерть козака-бандуриста (95). Сокіл і соколя (96). Сестра і брат (98). Дума про Самійла Кішку (100).

Відлуння.....	86, 110
Замітки на полях	111
Дослідження (бібліографічний ареал)	114
Джерела	114

Історичні пісні	115
------------------------------	------------

Зажурилась Україна (115). Пісня про Байду (116). Ой на горі да женці жнуть (117). Чорна рілля ізорана (118) [CD]. Війна, війна – світ палає! (119). Ой на горі вогонь горить (120). Ой Морозе, Морозеньку (121). За річкою вогні горять (123). Із-за гори вітер віє (124). Ой був в Січі старий козак (124). Пісня про взяття Азова (127). Пісня про Максима Кривоноса та Богдана Хмельницького (127). Пісня про Івана Сірка (128). Пісня про Семена Палія (129). Ой не знав козак та не знав Супрун (130). Пісня про Бондарівну (130). Максим Залізняк (133), Світ великий, край далекий (133). Пісня про Довбуша (135). За Сибіром сонце сходить (137). Ой війна, війна, світова війна... (139).

Відлуння	117, 118, 121, 123, 136, 139
Замітки на полях	140
Дослідження (бібліографічний ареал)	141
Джерела	141

Козацькі пісні 141

Не жур мене, старе нене (141). Стоїть явор над водою (142). Їхали козаченьки, лугом, долиною (143) [CD]. Ой три сестриці-жалібниці (143). Засвіт встали козаченьки (144). Ой Січ-мати (145). Ой да йшли хлопці з ярмарку (145) [CD]. Темна хмара наступила (146). Стоїть явір над водою (147). Умер, умер наш полковник (147). Ой сів пугач на могилі (148). Ходім турка воювать (148).

Відлуння	148
Замітки на полях	149
Дослідження (бібліографічний ареал)	149
Джерела	150

Чумацькі пісні 150

Та йшов чумак у дорогу (150). Ой по горах сніги лежать (150). Ой хто дома та господарює (151). Ой високо ясне сонце сходить (151). Було літо (152). Ой ревну ли воли (153).

Відлуння.....	153
Замітки на полях	155
Дослідження (бібліографічний ареал)	156
Джерела	156

Українські народні й авторські ліричні пісні

Пісні про кохання та рідний край 157

Ой да тихо, тихо Дунай воду несе (157) [CD]. Ой під гаєм, гаєм (157). Тече річка невеличка (158). Їхав козак за Дунай (158). Розпрягайте, хлопці, коні (159). Одна гора високая (160). На городі верба рясна (160) [CD]. Дощик, дощик капає дрібненько (161). Ой місяцю, місяченьку (161). Ой дівчино, шумить гай (162). Ой у полі вітер віє (163). Стоїть явір над водою (163). Ох і повій, повій, буйний вітре (164). В кінці греблі шумлять верби (165). Ой не цвіти буйним цвітом (165). Ой хмелю ж мій, хмелю (166). Чого ж вода каламутна (167). Якби мені не тиночки (167). Як зйду я на ту гору (167). Реве та стогне Дніпр широкий (168) [CD]. Тихесенький вечір (168). Дивлюся на небо та й думку гадаю (169). Чорнії брови, карії очі (170). Пісня про рушник (170). Там, де Ятрань круто в'ється (171). Ніч, така, Господи, місячна, зоряна (171). Місяць на небі, зіроньки сяють (172). Ой ти, дівчино, з горіха зерна (172). Ой за лісочком (172). Ми підем, де трави похилі (173). Два кольори (173).

Відлуння	174
Замітки на полях	174
Дослідження (бібліографічний ареал)	177

Стрілецькі пісні	178
-------------------------------	-----

Молитва за Україну (178). *Ой у лузі червона калина* (178) [CD]. *Гей, видно село* (179). *Повіяв вітер степовий* (180) [CD]. *Там, під Львівським замком* (180) [CD]. *Засумуй, трембіто* (181). *Їхав козак на війноньку* (181) [CD]. *Реквієм* (182). *Ще не вмерла Україна* (182) [CD].

Відлуння	178, 182
Замітки на полях	183
Дослідження (бібліографічний ареал)	184
Джерела	184

Коломийки	187
------------------------	-----

Коломийка Верховинська (187). *Гуцули* (188). *Коло млина ясенина* (189) [CD]. *Імена (віночок коломийок)* (191).

Відлуння	199
Замітки на полях	200
Дослідження (бібліографічний ареал)	201
Джерела	201

ОПОВІДНІ ЖАНРИ

Українські замовляння	203
------------------------------------	-----

Відлуння	206
Замітки на полях	206
Дослідження (бібліографічний ареал)	208
Джерела	208

Прислів'я. Приказки. Приповідки	209
--	-----

Батько (209). *Бог* (209). *Вітер* (209). *Вогонь* (210). *Вода* (210). *Воля* (210). *День* (211). *Доля* (211). *Дош* (211). *Дружба* (212). *Гостини* (212). *Жито* (212). *Земля* (213). *Знання* (213). *Кохання* (213). *Мати* (214). *Місяць* (214). *Мова* (214). *Мороз* (214). *Погода* (215). *Правда* (215). *Праця* (215). *Поле* (216). *Розум* (216). *Слово* (216). *Сонце* (217). *Хата* (217). *Час* (217). *Щастя* (218).

Відлуння	218
Замітки на полях	219
Дослідження (бібліографічний ареал)	220
Джерела	220

Загадки	221
Відгадки до загадок	223
Відлуння	223
Замітки на полях	224
Дослідження (бібліографічний ареал)	225
Джерела	225

Українські народні легенди та перекази

Легенди космогонічного змісту	226
--	-----

Як ще не було початку світа (226). Земля (226). Створення землі (226). Про Адама і Єву (227). Створення гір і каміння на землі (227). Чому буває сумне сонце (227). Як вийшли на небі зорі "Віз" (228). О потопі і однорозі (228). Душа людини (229). Божжа покара (229). Звідки взявся огонь у кремені (229).

Легенди про "нечисту силу"	230
---	-----

Дівчина-відьма (230). Способи впізнання відьом (231). Відьма у вигляді решета (232). Як відьма закликає до себе чарами людину (232). Відьма (232). Відьма допомагає синам-мисливцям (233). Відьма і її діти (233). Заміри диявола (234). Табак і тютюн (234). Мельник і нечистий (235). Як чорти виманили у чоловіка сало (235). Упирі (235). Звідки взялися вокулаби (236). Перевертень (237). Вовкулаки (237). Вовкуни (238). Дводушник (238). Про перевертня (239). Перетворення в сірен (240). Мавчин Великдень (240). Лісова панна (240).

Топонімічні та гідронімічні легенди	241
--	-----

Три брати – засновники Києва (241). Річка Либідь (241). Житомир (242). Біла Церква (242). Кременчук (242). Через що город Золотоноша одержав таку назву (243). Ржищев (243). Кагарлик (243). Будище (243). Осокорки (243). Тернопіль (244). Чортків (244). Славське (245). Гора Гостра (245). Чортові пальці (246). Кам'яні баби (248). Смерковий камінь (248). Камінь Довбуша (248). Довбушова кириця (249). Кармалюкова гора (249). Дніпро і Десна (250). Стрипа (250).

Легенди та перекази побутового плану	251
---	-----

Горох (251). Неопалима купина (251). Татарське зілля (252). Калина (252). Хризантема (253). Розбите серце (254). Мати-й-мачуха (254). Жайворонок (255). Чому бузюк живе коло людей (256). Чайка (257). Любов сильніша смерті (257). Смерть-кума (260). В гостях у мертвеця (261). Чому люди не знають, коли будуть умирати (262). Заздрість (262). У золоті сльози ллються (263). Свекруха й невістка (263). Скам'яніла багачка (264). Перекотиполє – свідок (264). Весільний вінок (265). Криниця над потоком (265). Боротьба з ординцями (266).

Легенди та перекази про українське козацтво 267

Козацьке житло (267). Страви і напої запорозькі (267). Козацьке оружся (268). Запорозжці в урочищі Сагайдачному (268). Про Богдана Хмельницького (269). Звідки пішло прізвище й ім'я Богдана Хмельницького (269). Хмельницький і Барабаш (270).

Відлуння	270
Замітки на полях	272
Дослідження (бібліографічний ареал)	273
Джерела	274

Українські народні казки

Казки про тварин 275

Лисичка-сестричка і вовк-панібрат (275). Рукавичка (279). Лисичка та журавель (280). Пан Коцький (280).

Чарівно-фантастичні казки 282

Кирило Кожум'яка (282). Івасик-Телесик (284). Ох (287). Котигорошко (293). Іван-мужичий син (300). Яйце-райце (308). Летючий корабель (315). Іван Голік і його брат (321).

Відлуння	284, 287, 315
----------------	---------------

Соціально-побутові казки 330

Закопане золото (330). Мудра дівчина (331). Названий батько (334)

Відлуння	336
Замітки на полях	342
Дослідження (бібліографічний ареал)	344
Джерела	344

Анекдоти. Дотепи. Усмішки

Робота не вовк (346). Відпочиває... (346). Наука – велике діло (346). Бути на своєму місці (346). Хто ми без друзів (346). Праця (347). Між нами приятельками (347). І він думав (347). Розумна внучка (347). Клінічний випадок (347). Відповідна людина (347). Відповідна посада (348). Сенси життя у перемінах (348). Блеф (348). Звіринець (348). Образа (348). Знає добре (348). Як на який вік (348). Десять з зоології (348). Жартун (349). Різниця (349). Мистецтво – велика сила (349). Правдолюбива дитина (349). У чім той корінь зла (349). Сила аргументу (349). Здорово околиця (349). У театрі (350). Найперше лихо (350). Хто більший (350). Сумніви (350). Що є чим (350). Знай наших! (350). Пояснив (351). Чому риби не говорять? (351). Хто щасливіший? (351). По-

дружнє життя (351). Щоб не викинули зі школи (351). Ану, спробуйте (351). Децо про необачність (352). Людина людині (352). Мав'ячий синдром (352). Ох, ті наші забаганки!.. (352). Все у цьому світі відносно (352). Погане слово (352). Сумнівна приємність (352). Патологічний стан (353). Як у церкві (353). Кохав би... (353). По-сусідськи (353). Не ті часи (353). Децо про ангелів і чортів (353). І так зле, і так недобре (353). Домашнє виховання (353). У школі (354). Маленька різниця (354). І ми не гірші (354). Заручини (354). Сімейні перспективи (354). У магазині (354). Зробив виняток (355). Чого не зробиш для коханої (355). Навіщо шуміти? (355). Стати іншим (355). Нереальне (355). З життя наших бізнесменів (355). Мудра сестра (356).

Відлуння	356
Замітки на полях	357
Дослідження (бібліографічний ареал)	358
Джерела	358

Діяч і фольклор	360
-----------------------	-----

ЯЗИЧНИЦЬКИЙ ПАНТЕОН І ПАНДЕМОНІУМ (художня реконструкція)

Пантеон	362
---------------	-----

Род (362). Лада (363). Сварог (364). Дажбог (365). Дана (367). Стрибог (368). Сварожич (369). Перун (370). Ладо (371). Леля (372). Ярило (373). Полель (374). Купало (374). Марена (375). Мокоша (376). Велес (377). Троян (379). Хорс (380). Коляда (381). Сімаргл (382). Березина (383).

Пандемоніум	384
-------------------	-----

Русалки (384). Полісуни (лісовики) й польовики (386). Чугайстер (386). Домовики (387). Чорти (388). Відьми (390). Чарівник (395). Упирі (396). Вовкулаки (398). Злидні (399). Потерчата (399).

Відлуння	400
Замітки на полях	401
Дослідження (бібліографічний ареал)	403

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАРНИЙ СВІТ

Тижневе коло	405
--------------------	-----

Неділя (405). Понеділок (406). Вівторок (406). Середа (406). Четвер (407). П'ятниця (407). Субота (407).

Зимовий цикл (410); Грудень (412). Січень (417). Лютий (425); Весняний цикл (427); Березень (430). Квітень (432). Травень (439); Літний цикл (441); Червень (444). Липень (447). Серпень (451); Осінній цикл (454); Вересень (455). Жовтень (458). Листопад (460).

Важко сказати, чи є це дійсно «бібліографічний арéal», чи скоріше «бібліографічний арéал», чи «бібліографічний арéал»... Але, якщо ми хочемо бути точними, то, мабуть, варто сказати, що це «бібліографічний арéal».

Важко сказати, чи є це дійсно «бібліографічний арéal», чи скоріше «бібліографічний арéал», чи «бібліографічний арéал»... Але, якщо ми хочемо бути точними, то, мабуть, варто сказати, що це «бібліографічний арéal».

Важко сказати, чи є це дійсно «бібліографічний арéal», чи скоріше «бібліографічний арéал», чи «бібліографічний арéал»... Але, якщо ми хочемо бути точними, то, мабуть, варто сказати, що це «бібліографічний арéal».

Важко сказати, чи є це дійсно «бібліографічний арéal», чи скоріше «бібліографічний арéал», чи «бібліографічний арéал»... Але, якщо ми хочемо бути точними, то, мабуть, варто сказати, що це «бібліографічний арéal».

Важко сказати, чи є це дійсно «бібліографічний арéal», чи скоріше «бібліографічний арéал», чи «бібліографічний арéал»... Але, якщо ми хочемо бути точними, то, мабуть, варто сказати, що це «бібліографічний арéal».

Важко сказати, чи є це дійсно «бібліографічний арéal», чи скоріше «бібліографічний арéал», чи «бібліографічний арéал»... Але, якщо ми хочемо бути точними, то, мабуть, варто сказати, що це «бібліографічний арéal».